

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/344/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6311208516
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Gallo
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6311208516.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľa: Obec Michalová, Trosky 1, 976 57 Michalová, IČO: 00 313 599, zastúpeného JUDr. Stanislavom Hlinkom, advokátom, so sídlom Námestie slobody 6208/5, 974 01 Banská Bystrica, proti odporcom: 1) C. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom D. S. XX/XX, T., 2) M. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. XXX/X, obaja zastúpení JUDr. Stanislavom Rešutíkom, advokátom, so sídlom Nám. M. R. Štefánika 29/36, Brezno, o určenie neplatnosti právneho úkonu, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Brezno č. k. 7C/118/2011-196 zo dňa 12. 12. 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e a v e c v r a c i a n a ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol žalobu navrhovateľa proti odporcom 1), 2) v celom rozsahu a zároveň zaviazal navrhovateľa k povinnosti nahradiť odporcom 1), 2) trovy konania pozostávajúce z náhrady trov právneho zastúpenia v sume 473,60 € a odporcovi 1) sumu 591, 08 € ako náhradu cestovných výdavkov v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Navrhovateľ sa podaným návrhom na začatie konania po pripustení zmeny návrhu uznesením Okresného súdu Brezno č. k. 7C/118/2011-115 zo dňa 22. 02. 2013 domáhal určenia, že kúpna zmluva uzatvorená dňa 01. 06. 2010 medzi predávajúcim obec Michalová, Michalová, Trosky 1, IČO: 00 313 599 a kupujúcim C. Y., štátny občan SR, nar.

XX. XX. XXXX, D. S. XX/XX, T., predmetom ktorej bol prevod nehnuteľnosti v k.ú. C., chatka I., na parcele č. XXX, nezapísaná na liste vlastníctva, chatka Q., na parcele č. XXX, nezapísaná na liste vlastníctva, pozemok parcela KN - C č. XXX o výmere 21 m2 zastavané plochy a nádvoria, zapísaný na liste vlastníctva č. 500 Správy katastra J., ktorej vklad bol povolený Správou katastra J. dňa 12. 11. 2010 pod

č. V1032/10, je absolútne neplatná. Zároveň sa domáhal určenia, že kúpna zmluva uzatvorená medzi predávajúcim C. Y., štátny občan SR, nar. XX. XX. XXXX, Sovietskej armády XX/XX, T., a kupujúcim M. N., štátny občan SR, nar. XX. XX. XXXX, C. XXX/X, C., predmetom ktorej bol prevod nehnuteľností v k.ú. C., chatka I., na parcele č. XXX, nezapísaná na liste vlastníctva, chatka Camping, na parcele č. XXX, nezapísaná na liste vlastníctva, pozemok parcela KN - C č. XXX o výmere 21 m2 zastavané plochy a nádvoria, zapísaný na liste vlastníctva č. XXX Správy katastra J., ktorej vklad bol povolený Správou katastra J. dňa 04. 11. 2011 pod č. V1872/11, je absolútne neplatná.

Okresný súd žalobu v rozsahu, v ktorom sa navrhovateľ domáhal vyslovenia neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva k chatke I. a chatke Q., zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, ktorého preukázanie vyžaduje žaloba podľa § 80 písm. c) O. s. p., keďže v čase, keď súd rozhodoval o návrhu navrhovateľa, tieto chatky reálne nejestvovali a na mieste, kde

stáli chatky sa nachádza zhorenisko. Okresný súd došiel k záveru, že chatky Q. a I., nie sú spojené pevným základom so zemou, teda nejedná sa o nehnuteľnosti, čo vyplýva z kúpnej zmluvy zo dňa 01. 06. 2010. Pokiaľ sa navrhovateľ domáhal neplatnosti kúpnej zmluvy pre rozpor v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka s ustanovením § 9a zákona

č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, súd došiel k záveru, že obecné zastupiteľstvo 12. 04. 2010 schválilo uznesením č. 22/2010 odpredaj chatky I. a chatky Q. a pozemku

pod chatkou I.. V zápisnici z rokovania obecného zastupiteľstva zo dňa 12. 04. 2010 bod 12.4, obecné zastupiteľstvo súhlasilo so žiadosťou C. Y. na odpredaj zdevastovanej chatky I. a Q. a pozemku pod chatkou I.. Okresný súd s poukazom na ustanovenie § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb., podľa ktorého postupuje obecné zastupiteľstvo pri odpredaji majetku obce v prípade hodných osobitného zreteľa, o ktorých obecné zastupiteľstvo rozhodne 3/5 väčšinou prítomných poslancov, došiel k záveru, že citované zákonné ustanovenie neurčuje akú formu má mať rozhodnutie a čo má tvoriť jeho obsah, resp. ako má byť v rozhodnutí obecného zastupiteľstva vyjadrený dôvod hodný osobitného zreteľa. Okresný súd bol názoru, že na obecnom zastupiteľstve 12. 04. 2010 obecné zastupiteľstvo, ako to vyplýva z čl. 12.4 rozhodlo 3/5 väčšinou prítomných poslancov, že chatky Q. a I. sú zdevastovaným majetkom obce, a preto ako

o zdevastovanom majetku obec súhlasili s jeho odpredajom, aj keď výraz „dôvod hodný osobitného zreteľa“ v zápisnici z obecného zastupiteľstva z 12. 04. 2010 nie je použitý. Súd bol názoru, že skutočnosť, že výraz dôvod hodný osobitného zreteľa nie je v zápisnici, nerobí kúpnu zmluvu neplatnou pre rozpor s ustanovením § 9a ods. 8 písm. e) zákona

č. 138/1991 Zb., pretože zákon neurčuje ako, akou formou a s akým obsahom má obecné zastupiteľstvo vyjadrovať, že ide o odpredaj z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a pokiaľ je možné zistiť dôvody hodné osobitného zreteľa z obsahu rozhodnutia obecného zastupiteľstva, súd mal zato, že o predaji majetku bolo rozhodnuté v súlade s ustanovením

§ 9a ods. 8 písm. e) citovaného zákona, preto návrh na vyslovenie neplatnosti kúpnej zmluvy aj v časti pozemku KN parcela č. XXX zamietol, teda zamietol návrh na vyslovenie neplatnosti kúpnej zmluvy v celom rozsahu. Keď súd zamietol návrh na vyslovenie neplatnosti kúpnej zmluvy medzi navrhovateľom a odporcom 1), potom zamietol aj návrh na vyslovenie neplatnosti kúpnej zmluvy medzi odporcami 1) a 2), teda zamietol návrh navrhovateľa v celom rozsahu. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p., kde úspešným odporcom 1) a 2) priznal náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia a odporcovi 1) aj osobitné výdavky spojené s cestovným.

Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie navrhovateľ. Rozsudok okresného súdu žiadal zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. V odvolaní poukázal nato, že navrhovateľ na súde namietal, že zo zápisnice zo zasadnutia obecného zastupiteľstva obce C., ktoré sa konalo 12. 04. 2010 a z uznesenia obecného zastupiteľstva obce Michalová

č. 22/2010 nie je zrejmé, akým spôsobom (§ 9a ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb.) obecné zastupiteľstvo schválilo prevod vlastníctva majetku obce na odporcu 1) C. Hanu. C. navrhovateľ namietal, že uznesenie obecného zastupiteľstva obce Michalová č. 22/2010

z 12. 04. 2010 nespĺňa formálne a materiálne náležitosti, nakoľko pozemok nie je špecifikovaný, nie je uvedené č. parcely, katastrálne územie, výmera, druh pozemku, čím vzniká možná zameniteľnosť pozemku. Bývalý starosta obce Michalová podpísal uznesenie obecného zastupiteľstva č. 22/2010 z 12. 04. 2010 i napriek tomu, že bol upozornený nato,

že uznesenie nebolo prijaté spôsobom stanoveným zákonom č. 138/1991Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov a zásadami hospodárenia a nakladania z majetkom obce Michalová a preto ho neoprávňovalo podpísať kúpnu zmluvu zo dňa 01. 06. 2010. Túto skutočnosť potvrdzuje aj rozhodnutie Správy katastra J. č. V1032/2010 z 03. 07. 2010, ktorým Správa katastra vyzvala účastníkov na predloženie výpisu uznesenia obecného zastupiteľstva, ktoré bude spĺňať náležitosti v zmysle § 9a zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov. Bývalý starosta obce Michalová I. J. predložil Správe katastra J. uznesenie, ktorého obsah podstatne zmenil a nie je totožný s uznesením schváleným obecným zastupiteľstvom obce Michalová z 12. 04. 2010,

keď v zmenenom uznesení boli špecifikované chatky I. a Q., ako aj pozemok, pričom prvostupňový súd sa nevysporiadal so zmeneným uznesením obecného zastupiteľstva. Bývalý starosta obce Michalová I. J., svojvoľne bez predchádzajúceho rozhodnutia obecného zastupiteľstva obce Michalová zámerne zmenil uznesenie č. 22/2010 z 12. 04. 2010, v ktorom uviedol zjednodušený spôsob prevodu vlastníctva majetku obce, pretože prevod vlastníctva priamym predajom nemohol preukázať. Pri kontrole spisu súčasné orgány obce Michalová zistili, že na Obecnom úrade obce Michalová sa zmenené uznesenie nenachádza.

Navrhovateľ na súde namietal aj údaj a to dátum 28. 05. 2010 uvedený v čl. III. kúpnej zmluvy z 01. 06. 2010, ktorý nekorešponduje s uznesením obecného zastupiteľstva obce Michalová č. 22/2010. Obecné zastupiteľstvo obce Michalová dňa 28. 05. 2010 nezasadalo.

Proti uzneseniu obecného zastupiteľstva obce Michalová č. 22/2010 z 12. 04. 2010 bol podaný protest prokurátora Okresnej prokuratúry Brezno pod č. Pd31/12-5 zo 07. 06. 2012, v ktorom prokurátor navrhol obecnému zastupiteľstvu obce Michalová protestom napadnuté uznesenie zrušiť. Obecné zastupiteľstvo obce Michalová protestu prokurátora vyhovel a uznesenie napadnuté protestom zrušilo na zasadaní dňa 15. 06. 2012 uznesením č. 47/2012.

Navrhovateľ v odvolaní ďalej poukázal na to, že skutočným dôvodom prevodu obecného majetku bolo vykonávanie podnikateľskej činnosti odporcom 2) M. N., pričom k priamemu predaju nedošlo z dôvodu hodných osobitného zreteľa s odôvodnením, že išlo o zdevastovaný majetok.

Naliehavý právny záujem na určenie neplatnosti právneho úkonu navrhovateľ preukazoval postavením navrhovateľa ako verejnoprávnej korporácie združujúcej obyvateľov, ktorej majetok slúži predovšetkým v prospech rozvoja obce aj obyvateľov, ako aj tým, že určením neplatnosti kúpnych zmlúv sa odstráni protizákonný stav a zabezpečí sa ochrana a vrátenie majetku navrhovateľovi. Určovací výrok je potrebný aj z hľadiska občianskoprávnej prevencie, pretože odporca 2) je vlastníkom pozemku parcely KN - C č. XXX o výmere 21 m², ktorý sa nachádza uprostred obecného pozemku parcela KN - C č. XXX o výmere 17 455 m², pričom odporca vraj nemá prístup k svojmu pozemku a prechádza po obecnom pozemku bez súhlasu navrhovateľa.

Pri posudzovaní neplatnosti kúpnej zmluvy medzi odporcami 1) a 2) navrhovateľ vychádzal zo zásady, že nikto nemôže previesť na iného viac práv než má sám, a preto považuje aj túto zmluvu o prevode vlastníctva z odporcu 1) na odporcu 2) za neplatnú.

Odporcovia 1) a 2) vo vyjadrení sa k odvolaniu navrhovateľa navrhli rozsudok okresného súdu potvrdiť ako vecne správny.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako odvolací súd, prejednal vec v medziach daných ustanovením § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 221 ods. 1 písm. h), ods. 2 O. s. p..

Podľa § 212 ods. 1 O. s. p. odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný.

Podľa § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. súd rozhodnutie zruší, len ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Podľa § 221 ods. 2 O. s. p., ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prerušiť konanie, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do právomoci ktorého vec patrí.

Rozhodnutie okresného súdu, ako súdu prvého stupňa bolo zrušené z dôvodu, že vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Navrhovateľ sa po zmene návrhu zo dňa 11. 02. 2013 domáhal určenia, že kúpna zmluva uzatvorená dňa 01. 06. 2010 medzi predávajúcim obec Michalová a kupujúcim C. Y., predmetom ktorej bol prevod nehnuteľnosti v k.ú. Q. chatka I. na parcele č. XXX, nezapísaná na liste vlastníctva, chatka L. na parcele č. M. nezapísaná na liste vlastníctva, pozemok KN - C č. XXX o výmere 21 m² zastavanej plochy a nádvoría, zapísaný na liste vlastníctva č. XXX Správy katastra J., ktorý vklad bol povolený Správou katastra J. dňa 12. 11. 2010 pod č. V1032/10, je absolútne neplatná, ako aj určenia, že kúpna zmluva

uzatvorená medzi predávajúcim C. Y. a kupujúcim M. N., predmetom ktorej bol prevod nehnuteľností v k.ú. Michalová, chatka I., na parcele č. XXX, nezapísaná na liste vlastníctva, chatka Q., na parcele č. XXX, nezapísaná na liste vlastníctva, pozemok parcela KN - C č. XXX o výmere 21 m² zastavané plochy a nádvoría, zapísaný na liste vlastníctva č. XXX Správy katastra J., ktorej vklad bol povolený Správou katastra J. dňa 04. 11. 2011 pod č. V1872/11, je absolútne neplatná.

Navrhovateľ namietol neplatnosť kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi navrhovateľom a odporcom 1) z dôvodu, že táto zmluva je neplatná podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka a uznesením obecného zastupiteľstva obce Michalová č. 22/10 z 12. 04. 2010 bolo porušené ustanovenie § 9 ods. 2 písm. a), § 9a ods. 8 písm. e) a súčasne § 9a ods. 1 až 5 Zákona o majetku obci.

Podľa § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení zákona č. 258/2009 Z. z. (do 31. 12. 2010), ustanovenia ods. 1 - 7 sa nepoužijú pri prevode majetku obce, a to v prípadoch hodných osobitného zreteľa, o ktorých obecné zastupiteľstvo rozhodne 3/5 väčšinou prítomných poslancov.

Prevod majetku obce, ktorý je predmetom súdneho sporu, bol prerokovaný na zasadnutí obecného zastupiteľstva v Michalovej, ktoré sa konalo 12. 04. 2010 tak, ako to vyplýva zo zápisnice zo zasadnutia obecného zastupiteľstva v Michalovej v bode 12.4. Uznesením obecného zastupiteľstva v Michalovej č. 22/2010 zo dňa 12. 04. 2010 bol schválený odpredaj chatky I. v cene 100 €, chatky Q. v cene 1 € a pozemok pod chatkou I. v cene 1 € za m² pre p. C. Y., T., SA XX/XX.

Okresný súd vo svojom rozsudku došiel k záveru, že pri uvedenom prevode majetku obce nebolo potrebné použiť ustanovenia ods. 1 - 7 § 9a zákona č. 138/1991 Zb. z dôvodu, že pri prevode uvedeného majetku šlo o prípad hodný osobitného zreteľa, o ktorom obecné zastupiteľstvo rozhodlo 3/5 väčšinou prítomných poslancov, kde dôvodom hodným osobitného zreteľa bolo to, že išlo o odpredaj znehodnoteného a zdevastovaného majetku. Okresný súd zároveň uviedol, že akú formu má mať rozhodnutie a čo má tvoriť jeho obsah, resp. ako má byť v rozhodnutí obecného zastupiteľstva vyjadrený dôvod hodný osobitného zreteľa, citované zákonné ustanovenie neurčuje.

Odvolačný súd sa nestotožňuje s uvedeným právnym názorom okresného súdu.

Pri nakladaní so svojim majetkom má obec po formálnej stránke postavenie subjektu súkromného práva, avšak zákon určuje niektoré obmedzenia obce pri nakladaní s majetkom, ktoré nie sú typické pre majetkové hospodárenie iných súkromnoprávných subjektov. Už len samotná existencia zákonného majetku obce dokazuje, že zákonodarca zamýšľal regulovať hospodárenie, a teda aj nakladanie s majetkom obce spôsobom odlišným v porovnaní s inými subjektmi súkromného práva. Zákony normujúce nakladanie s majetkom obce majú zjavne charakter zákazov a obmedzení obce v jej voľnosti pri rozhodovaní o hospodárení s jej majetkom. Majetok obce ako majetok verejnoprávnej korporácie slúžiaci predovšetkým na plnenie jej úloh daných kompetenciami pri výkone samosprávy, ktoré sa realizujú v prospech jednotlivých subjektov práva majúcich k územia obce právne relevantný vzťah, nemožno z hľadiska právneho režimu nakladania s ním porovnávať s majetkom iných subjektov súkromného práva. Potreba odlišného právneho režimu je daná snahou usmerniť využívanie majetku obce na plnenie úloh verejnoprávnej povahy chrániť majetok obce pred jeho zneužitím a pred nehospodárnym nakladaním a zabezpečiť jeho čo najefektívnejšie zhodnocovanie a zveľaďovanie, a tým v čo najväčšej možnej miere zabrániť situácii charakterizovanej neschopnosťou obce plniť svoje verejnoprávne funkcie riadne a včas v dôsledku nedostatočnej majetkovej základne (pozri nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III.ÚS/389/2008 z 01. 04. 2009).

Rozhodnutie obecného zastupiteľstva o majetkovom úkone je prejavom vôle obce, ktorý má byť potvrdený uznesením, ktoré vyvolá právne účinky až vtedy, ak spĺňa formálne a materiálne náležitosti.

V rozsahu posúdenia okresným súdom, že pri prevode majetku obce šlo o prípad hodný osobitného zreteľa, o ktorom obecné zastupiteľstvo rozhodlo 3/5 väčšinou prítomných poslancov, uvedené okolnosti hodné osobitného zreteľa musia byť jasne, určite a zrozumiteľne zafinované v rozhodnutí obecného zastupiteľstva. Samozrejme nie je potrebné použiť pojem „prípad hodných osobitného zreteľa“, avšak okolnosti hodné osobitného zreteľa pri prevode majetku musia byť zrejmé.

Okresný súd sa nedostatočne zaoberal aj otázkou špecifikácie nehnuteľnosti z dôvodu ich nezameniteľnosti v uznesení obecného zastupiteľstva č. 22/2010 zo dňa 12. 04. 2010.

Uznesenie obecného zastupiteľstva musí spĺňať formálne a materiálne náležitosti a malo by byť v zhode so samotným predmetom kúpnej zmluvy, teda v uznesení obecného zastupiteľstva označenie nehnuteľnosti by malo byť totožné, ako ho vyžaduje zákon pre konkrétnu kúpnu zmluvu. V predmetnej veci išlo aj o prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnému majetku, pričom pre prevod takéhoto vlastníckeho práva platia prísnejšie kritériá ako pri hnutelných veciach, čomu korešponduje aj ustanovenia § 9 ods. 2 písm. a) zákona č. 138/1991 Zb.. V uznesení obecného zastupiteľstva nie je nehnuteľnosť špecifikovaná, nie je uvedené č. parcely, katastrálne územie, výmera, druh pozemku, čím vzniká možná zameniteľnosť pozemku. Navyše v kúpnej zmluve uzatvorenej medzi navrhovateľom a odporcom 1) zo dňa 01. 06. 2001 v čl. III. je uvedené, že „obecné zastupiteľstvo obce Michalová svojím uznesením č. 22/2010, schválilo dňa 28. 05. 2010 predaj pozemku ...“, pričom je zrejmé, že uznesenie obecného zastupiteľstva č. 22/2010 nebolo schválené dňa 28. 05. 2010 ale 12. 04. 2010. Ani s touto okolnosťou sa okresný súd nevysporiadal. Čo sa týka chatiek I. a Q., taktiež neboli špecifikované nezameniteľne.

Okresný súd sa taktiež nezaoberal okolnosťou, že proti uzneseniu obecného zastupiteľstva obce Michalová č. 22/2010 z 12. 04. 2010 bol podaný protest prokurátora Okresnej prokuratúry Brezno č. Pd31/12-5 zo 07. 06. 2012, v ktorom prokurátor navrhol obecnému zastupiteľstvu obce Michalová protestom napadnuté uznesenie zrušiť. Obecné zastupiteľstvo obce Michalová protestu prokurátora vyhovel a uznesenie napadnuté protestom uznesením č. 47/2012 z 15. 06. 2012 zrušilo uznesenie obecného zastupiteľstva obce Michalová prijaté na zasadnutí dňa 12. 04. 2010 pod č. 22/2010.

Pokiaľ došlo k zrušeniu uznesenia č. 22/2010 prijatého na zasadnutí obecného zastupiteľstva v Michalove dňa 12. 04. 2010, došlo k zániku zákonnej podmienky (schválenie obecným zastupiteľstvom a prijatie rozhodnutia), ktorá je predpokladom prevodu majetku obce. Ani touto okolnosťou a jej vplyvom na súdne konanie sa okresný súd nezaoberal.

Rozhodnutie okresného súdu tak vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu napriek tomu, že navrhovateľ na preukázanie uvedených skutočností dôkazy predložil, čo viedlo k nesprávnemu právnenému posúdeniu veci.

Odvolací súd ale tiež uvádza, že základnou podmienkou dôvodnosti určovacej žaloby, ktorá je svojou povahou žalobou preventívnou, je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Rozumie sa tým právny záujem navrhovateľa. Nepostačuje len jeho tvrdenie o takomto záujme. Právny záujem navrhovateľa musí byť podľa požiadavky zákona kvalifikovaný, t. j. naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností. Pre navrhovateľa to znamená nielen nevyhnutnosť tvrdiť, ale aj dokázať skutočnosť, z ktorých vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení. Nepreukázaná existencia naliehavého právneho záujmu vedie k zamietnutiu určovacieho návrhu. Či tento záujem jestvuje, skúma súd ex offo. To, či bola žaloba podaná dôvodne alebo nie, posudzuje súd iba v prípade, pokiaľ bola preukázaná existencia naliehavého právneho záujmu. Pokiaľ existencia naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe nie je preukázaná, nie je dôvod ani na skúmanie otázok vzťahujúcich sa na samotné posudzovanie platnosti namietanej kúpnej zmluvy (pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/164/2009 z 30. 11. 2009; v nadväznosti uznesenie Ústavného súdu SR I.ÚS/145/2010-10 zo dňa 22. 04. 2010).

Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (navrhovateľa). Pokiaľ chce navrhovateľ osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie).

Okresný súd sa musí dôsledne zaoberať návrhom navrhovateľa z hľadiska konštrukcie petitu žaloby aj s posúdením, či na takomto určení (neplatnosti kúpnych zmlúv) existuje naliehavý právny záujem. Pokiaľ by dôsledkom určenia neplatnosti kúpnych zmlúv mal byť spätný zápis vlastníckeho práva k nehnuteľnosti na navrhovateľa do katastra nehnuteľností, okresný súd musí vziať do úvahy aj vzájomnú reštitučnú povinnosť vyplývajúcu z § 457 Občianskeho zákonníka, a teda takejto žalobe je možné vyhovieť len vtedy, keď vo výroku rozsudku by mohol byť vyjadrený synalagmatický záväzok oboch účastníkov neplatnej zmluvy na vrátení plnení z oboch strán. Z tohto hľadiska návrh navrhovateľa posudzovaný nebol. Čo sa týka neplatnosti kúpnych zmlúv vo vzťahu k chatkám I. a Q., odvolací súd nespochybňuje názor okresného súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu na takomto určení z dôvodu faktickej neexistencie uvedených chatiek, ale keďže žaloba sa týka komplexne určenia neplatnosti kúpnych zmlúv, nebolo možné sa touto časťou zaoberať oddelene.

Nakoľko rozhodnutie okresného súdu vykazuje vady, ktoré nebolo možné odstrániť v odvolacom konaní, rozhodnutie muselo byť zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie. O náhrade trov konania rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci v zmysle § 224 ods. 3 O. s. p..

Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.